

Kaivoskaavasta päätetään maanantaina

Kritisoijien mielestä kaavasta päättäminen on liian aikaista, ja päätös tulee kaatumaan hallinto-oikeudessa.

JONNA NIKUMAA

MAANANTAINA kokoustanut Kolarin kunnanhallitus esittää valtuustolle Hannukaiseen sijoittuva kaivosalueen osayleiskaavaehdotuksen hyväksymistä. Päätös ei ollut yksimielinen. Mikko Lipponen (mk.) esitti, että kaavaa ei viedä valtuustoon, koska se on lainvastainen ja Kolarin luontomatkailustrategian vastainen. Hän jätti päätöksen eriävän mielipiteensä. Kunnanvaltuusto kokoontuu 10. toukokuuta päättämään asiasta.

Kaavan vieminen nyt päätöksentekoon on kaivoksen kriittisesti suhtautuvien mielestä liian aikaista, koska kaavan kaikkia vaikutuksia ei tiedetä, ja siten niitä

ei pystytä lain vaatimalla tavalla arvioimaan. Keskeinen kysymys on, voidaanko kaivoskaavasta päättää, vaikka ympäristövaikutusten arviointi on kesken. Myös ennen kunnanhallituksen kokousta Muonion paliskunta, Destination Lapland Oy, Ylläksen Ystävät ry ja Äkäslompolon kyläyhdistys pyysivät kunnanhallitukselta, että se palauttaisi kaivoshankkeen osayleiskaavan uudelleen käsiteltäväksi. He ovat pyytäneet myös Lapin ELY-keskusta selvittämään, pitääkö hankkeen YVA eli ympäristövaikutusten arviointi ja Natura-arviointi uudistaa, joihin kaavan vaikutuksen arviointi pitkälti perustuu.

Kaavaa hyväksyttäessä noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslakia. Lain yhdeksännessä pykälässä sanotaan, että *kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset*. Lisäksi lain 39 pykälässä sanotaan, että kuntalaisille pitäisi tarjota mahdollisuus osallistua kaavoitusmenettelyyn riittävien selvitysten pohjalta. Kysymys on siis siitä, onko ympäristövaikutuksia selvitetty tarpeellisessa määrin.

Toiseksi, laissa sanotaan, että kaavaa ei saa hyväksyä, jos se aiheuttaa ihmisille terveys-

ja turvallisuusriskin. Leif Ramm-Schmidtin mukaan koerikastusraportissa ilmeni, että kaivoksessa esiintyy runsaasti aktinoliittia, joka on asbestin emominaali.

– Se siis tarkoittaa, että kaivosyhtiön arvioima pölylaskeuma, jota on arvioitu leviävän ympäristöön, voi aiheuttaa merkittävän terveysriskin siitä huolimatta, että se täyttäisi valtioneuvoston asetuksen, hän sanoo.

Hannukainen Miningin hanketohtaja Jaana Koivumaa sanoo, että aktinoliittia on tutkittu, ja GTK:n selvitys on nähtävillä yhtiön nettisivuilla.

– Aktinoliitti ei ole kuitumaisessa muodossa vaan pyöristyneenä, jolloin se ei ole vaarallista, hän sanoo. Koivumaa toteaa, että kaava-aineistossa on mukana ne selvitykset, jotka maankäyttö- ja rakennuslaki vaatii.

– Hankealue ei ole muuttanut oleellisesti vuoden 2018 nähtävilläolon jälkeen. Hannukaiseen on suunniteltu puhdasvesialtaan lisäksi kaksi käsiteltävien vesien allasta.

Kaava on odottanut valmiina jo vuodesta 2018 lähtien. Tilanne kääntyi ja kaavalle tuli tarve, kun kaivospiiripäätös kaatui hallinto-oikeudessa. Uuden lain mukaan kaivoslupa eli en-

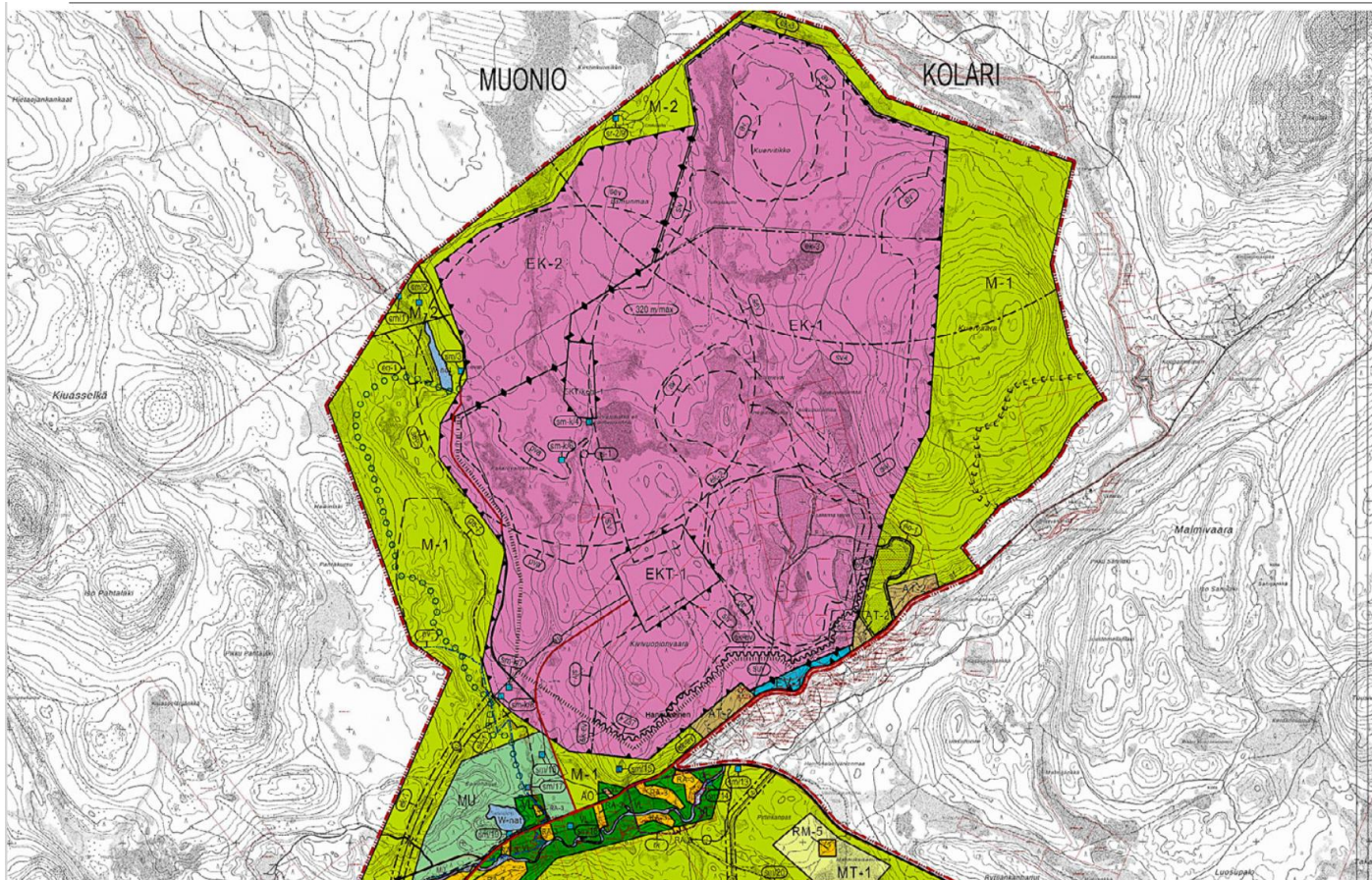

Kaivoskaava etenee nyt parin vuoden

tisen kaivospiiripäätöksen saamiseen tulee perustua oikeusvaikutteiseen kaavaan.

– Kun Tukes tekee kaivoslupapäätöksen (entinen kaivospiirilupa), se kysyy Lapin Liitolta ja ELY-keskukset, onko kaivoshanke kaavan mukainen, Koivumaa kertoo.

Alueella on voimassa

n tauon jälkeen valtuuston päätettäväksi ensi viikon maanantaina. Kaava-aineisto löytyy kunnan sivuilta.

Tunturi-Lapin maakunta-kaava, jossa Hannukaisen ja Rautuvaaran alue on merkitty kaivosalueeksi. Osassa Hannukaisen kaivosalueita on tällä hetkellä voimassa vanha Ylläksen osayleiskaava, jossa Hannukaisen osalta lukee kaivoksen tutkimusalue.

Hannukaisen kaavaa yli

10 vuotta laatinut **Matti Kautto** kertoo, että isoissa hankkeissa prosessi menee niin, että hankkeelle laaditaan YVA eli ympäristövaikutusten arviointi, sen jälkeen laaditaan kaava, jonka jälkeen kaivosyhtiö voi hakea kaivokselle ympäristö- ja vesitalouslupia ja viimeksi kaivoslupan.

Hannukainen Miningin ympäristölupahakemus on kesken. Lupahakemusprosessi on alkanut jo viisi vuotta sitten. Yhtiö teki loppuvuodesta 2020 päätöksen, että se vetää vanhan ympäristölupahakemuksensa pois Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta. Tavoitteena on jättää uusi ympäristölupahake-

mus touko-kesäkuun vaihteessa.

Päätös tehtiin, koska vanhassa hakemuksessa oli niin paljon vanhaa ja muuttunutta tietoa, lisäksi kaivosala on muuttunut ja hakemukselta vaaditaan nyt enemmän. Kaivoslupahakemus on tarkoitus jättää pian sen jälkeen.

Vuosi sitten hallinto-oikeus kaatoi Tukesin vuonna 2017 tekemän kaivospiiripäätöksen ja palautti sen Tukesille. Kaivospiiripäätös kaatui muun muassa siihen, että hallinto-oikeus katsoi asianosaisten määrän suuremmaksi kuin kaivospiirilupaa haettaessa oli tehty. Se tarkoitti, että Hannukai-

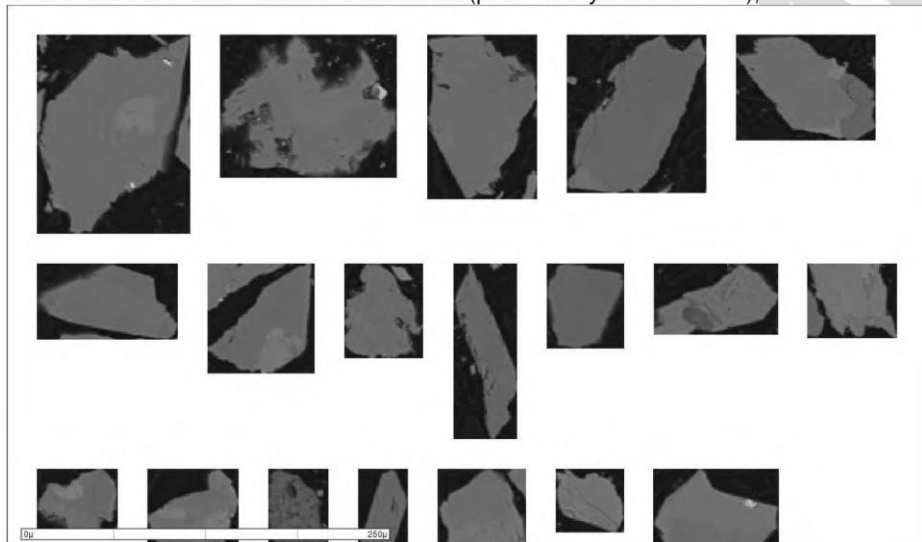
seen suunniteltuun kaivokseen kaivoslupahakemukseen sovelletaan tiukempaa, vuonna 2011 laadittua kaivoslakia, kun aiemmin mentiin vanhan lain määräyksillä. Uudessa kaivoslaissa on tiukemmat vaatimukset erityisesti eri elinkeinojen yhteensovittamisen kannalta.

Ote GTK:n koerikastusraportista 2017

KUITUMINERAALIT JA NIIDEN KIDEASU NÄYTTEISSÄ

Näytteissä olevat potentiaaliset kuitumineraalit ovat serpentiniitti (maks. 0,01 %) ja aktinoliitti (maks. 2,5 %). Niiden kideasu näytteissä ei muodosta näkyviä kuituja, mutta pienen hiukkaskoon vuoksi esitetään kuitenkin lisätutkimuksia muilla menetelmillä.

MLA-analyysin perusteella näytteiden aktinoliitin ja serpentiniitin yleinen kideasu ei täytä kuitumaisten asbestimineraalien vaatimuksia (pituus-levyysuhde $\geq 3:1$), ks. kaavio 9.

Kaavio 9. Aktinoliittirakeet näytteessä OK15536 LIMS.

Useat partikkelit ovat $> 3:1$. Ovat terävasärmäisiä, eli ei pyöristyneitä! Asbestin määritelmä toteutuu. Mutta, vaikka ei toteudu, ovat silti erittäin vaarallisia.

GTK esittää lisätutkimuksia, jotta asia voidaan varmistaa!

Ote Hallinto-oikeuden päätöksestä kaivospiiriluvassa:

”Hannukaisen kaivoshanke sijoittuu alueelle, jolla **harjoitetaan kunnan elinkeinotoiminnan ja työllisyyden kannalta erittäin tärkeää matkailutoimintaa**. Ylläs-Pallastunturin kansallispuisto sijaitsee hankealueen läheisyydessä, ja matkailutoiminnan vetovoimatekijöitä ovat muun muassa alueen maisema, luonnonarvot ja erämaisuus. Aivan kaivospiirin välittömässä läheisyydessä on useita vapa-ajan kiinteistöjä, joiden käyttämiseen kaivostoiminnalla on huomattavia vaikutuksia. Lisäksi alueella harjoitetaan porotaloutta”.

”Suunnitellun kaivostoiminnan laadun, laajuuden ja sijainnin vuoksi toiminnasta aiheutuu haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Kun otetaan huomioon muun muassa Ylläksen alueella harjoitettava matkailu, alueen luonto, maisema-arvot ja virkistyskäyttö sekä lähialueen vapaa-ajan asutus, **Tukesin valituksenalaisessa päätöksessä antamat määräykset eivät ole riittäviä haitallisten vaikutusten estämiseksi ja ehkäisemiseksi.**” (lihavointi allekirjoittaneen)

Päätöksestä valitettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen, koska hallinto-oikeus ei pitänyt luontomatkailuyrittäjiä asianosaisina. Tämä päätös uupuu vielä. Ennen päätöstä kaivosyhtiö ei voi jättää kaivoslupahakemustaan.

Eli, ei ollut kyse vain siitä, että Hannukaisen asukkaita ei kuultu.